

PHÁT HUY TÍNH TÍCH CỰC CỦA GIÁO ÁN ĐIỆN TỬ TRONG GIẢNG DẠY MÔN KỸ NĂNG ĐỌC TIẾNG TRUNG QUỐC

PROMOTING ICT LESSON PLANS
THROUGH TEACHING CHINESE READING SKILL

VƯƠNG HUỆ NGHI
(ThS; Đại học Sư phạm TP HCM)

Abstract: It is noticeable that reading comprehension in Chinese language has played the most significant role, as it offers a great deal of knowledge such as vocabulary, grammar structures and essential expressions to develop other skills. However, most students find reading comprehension very boring and think that the lessons are not interesting and lively enough. This is a serious issue and it has become my major concern since I started teaching reading. In my research paper, some pedagogical recommendations are presented to improve the teaching methodology of reading comprehension, to promote and increase the effectiveness of ICT (Information and Communication Technologies) lesson plans. It is hoped that the pedagogical recommendations will make great contribution to the teaching and learning of Chinese reading comprehension.

Key words: skills; methodology; reading ; ICT; lesson plan.

1. Trong những năm gần đây, việc triển khai sử dụng các giáo án điện tử trong giáo dục đã mang lại nhiều kết quả khả quan. Phương pháp này đã thực sự tạo ra được sự hứng thú cho người học và đồng thời phương pháp này cũng đã thu hút được rất nhiều sự chú ý từ phía các giảng viên. Từ những thiết bị như là máy vi tính, máy chiếu, bảng điện tử, rồi đến các phần mềm ứng dụng của công nghệ thông tin như MS Word, MS Powerpoint, PhotoStory, MX Flash. Tất cả đã tạo nên những giáo án điện tử đầy lôi cuốn và thú vị cho người học và cả cho người dạy.

Tuy nhiên, bản thân giáo án điện tử chỉ là công cụ, sẽ không thể đạt hiệu quả cao nếu người dạy chỉ dùng nó như một sự thay thế cho việc viết bảng. Để

tránh xuất hiện những tình trạng tiêu cực trên trong quá trình giảng dạy ngoại ngữ nói chung và môn kỹ năng đọc tiếng Trung Quốc nói riêng, đòi hỏi giảng viên phải sử dụng giáo án điện tử sao cho hợp lý và phát huy được tính chủ động, sáng tạo của sinh viên trong giờ học.

2. Sử dụng giáo án điện tử trong quá trình dạy học tại Trường Đại học Sư phạm Tp.HCM đã được áp dụng nhiều năm nay. Nhà trường luôn tạo điều kiện thuận lợi để giảng viên có đầy đủ phương tiện nhằm đưa giáo án điện tử vào việc dạy học. Hiện nay hầu hết các phòng học tại trường đều có trang bị máy tính, máy chiếu Projector để khi dạy học giảng viên có thể trình chiếu giáo án điện tử. Tuy nhiên, giáo án điện tử sẽ chỉ phát huy tác dụng, và mang lại

nhiều hiệu quả khi giảng viên kết hợp linh hoạt giữa: hiệu ứng âm thanh, hình ảnh và khả năng thuyết trình, nêu vấn đề, làm chủ buổi thuyết giảng cùng với sự tham gia tích cực của sinh viên. Tiến trình thiết kế bài giảng giáo án điện tử trong môn đọc hiểu tiếng Trung với các bước tương ứng như sau: từ mới, nghĩa từ, bài khóa, rèn kỹ năng đọc hiểu, bài tập.

2.1. Thứ nhất, từ mới có vai trò hết sức quan trọng trong việc tiếp cận và xử lý văn bản dù đó là văn bản nói hay văn bản viết. Nếu không nắm được ý nghĩa của những từ khóa trong một đoạn văn thì sinh viên khó có thể hiểu được ý nghĩa hay là những thông điệp mà tác giả muốn chuyển tải đến người đọc. Tuy nhiên, việc học ý nghĩa của từng từ riêng lẻ không thể đảm bảo chắc chắn rằng sinh viên của chúng ta có thể đọc và hiểu được thông điệp của văn bản. Bởi vì từ ngữ chỉ có ý nghĩa khi chúng được kết hợp với nhau trong một ngữ cảnh cụ thể. Chính vì thế, khi dạy từ vựng việc chú ý tới nghĩa đen, nghĩa phái sinh, sắc thái tình cảm cùng những yếu tố văn hoá liên quan là rất cần thiết.

Với phần mềm PowerPoint, giảng viên không những tiết kiệm được thời gian chuẩn bị cho một giờ dạy mà còn giúp sinh viên tiếp cận với các từ mới một cách dễ dàng hơn. Từ đó, buổi học sẽ trở nên lí thú hơn và giúp sinh viên có cơ hội luyện đọc và nhận dạng được các chữ Hán. Giảng viên có thể chuẩn bị các hình ảnh để minh họa với các thao tác chèn hình ảnh vào slide, gõ nội dung vào textbox, chọn hiệu ứng và chèn âm thanh cho việc dạy từ vựng và giải thích nghĩa của từ trong bài đọc hiểu. Ngoài ra giảng viên có thể thiết kế trò chơi như đoán chữ, chọn đáp án đúng trong việc kiểm tra từ vựng. Với các hoạt động “vui mà học” giúp một số sinh viên thụ động cũng có thể mạnh dạn tham gia, tăng thời lượng tự học của sinh viên và giảm thời lượng thuyết trình của giảng viên trong giờ học; Giúp sinh viên chủ động tham gia vào các hoạt động nhóm nhằm phát huy tính tích cực, sáng tạo của sinh viên.

2.2. Thứ hai, nội dung bài đọc sẽ được chuyển thể thông qua các chương trình phần mềm tạo trình chiếu như MS Powerpoint, PhotoStory (tạo Slide kể chuyện với hình ảnh minh họa). Từ đó sinh viên sẽ tiếp nhận tri thức dưới nhiều hình thức phong phú

đa dạng khác nhau như: Văn bản, hình ảnh, hoạt cảnh, âm thanh. Điều này là để kích thích cả hai bán cầu não với mục đích thu hút sự tập trung và tạo nên sự hứng thú cho người học.

Khi dẫn dắt vào việc phân tích bài khóa, giảng viên có thể tạo dựng nên một câu chuyện kể thú vị. Điều này không chỉ làm cho tiết học trở nên sinh động hơn mà còn có tác dụng giúp cho người học dễ dàng nắm bắt được nội dung cần truyền đạt. Ở những cấu trúc khó, cần chú ý thì giảng viên có thể sử dụng kỹ thuật Highlight để làm nổi bật lên ý chính của bài. Đồng thời, giảng viên chuẩn bị sẵn một số câu hỏi phù hợp nhằm đảm bảo sinh viên vẫn theo kịp tiến độ bài giảng.

Giảng viên có thể đón nhận sự phản hồi từ sinh viên thông qua việc khuyến khích phát biểu, bày tỏ chính kiến. Giảng viên không nên sửa lỗi ngay cho sinh viên, tạo điều kiện cho sinh viên tự nhận xét đánh giá lẫn nhau, sau đó giảng viên mới kết luận lại cho chính xác. Trong phần này giảng viên có thể sử dụng công cụ tạo bản đồ tư duy Mindmap để triển khai những ý chính của bài nhằm tạo tính trực quan cho người học.

Với các hoạt động nêu trên, giờ học đọc sẽ hoàn toàn thoát khỏi được sự nhàm chán, tiết học sẽ trở nên sinh động hơn, lôi cuốn hơn, sự tương tác giữa thầy và trò cũng nhiều hơn.

2.3. Thứ ba, trong các giáo trình thông thường sẽ tập trung nhiều vào chữ viết mà ít quan tâm đến hình ảnh kèm theo bài đọc. Điều này dễ dẫn đến sự nhàm chán cho buổi học. Chính vì vậy giảng viên cần sưu tầm và sử dụng những hình ảnh nhằm thu hút và hướng sự chú ý của sinh viên vào nội dung bài đọc bằng cách giúp các em đoán trước những ý tưởng và ngôn ngữ sẽ được thể hiện trong bài đọc. Trong suốt quá trình dạy môn đọc hiểu, tôi luôn chú trọng đến việc rèn kỹ năng đọc hiểu cho từng đối tượng sinh viên. Sau đây là các phương pháp đã mang lại hiệu quả cao trong những hoạt động luyện đọc, tuy nhiên giảng viên nên căn cứ vào tình hình thực tế của lớp học, trình độ của sinh viên mà lựa chọn phương pháp cụ thể sao cho phù hợp nhất.

Luyện đọc thành tiếng: Cứ một sinh viên đọc bài thì tất cả phải chú ý đọc thầm theo bạn và

chuẩn bị tinh thần sẵn sàng đọc tiếp. Ngoài ra chúng tôi còn tổ chức các hoạt động theo từng cặp và hoạt động theo nhóm đọc đồng thanh, cả lớp đồng thanh, một nhóm sinh viên đọc theo cách phân vai. Giáo viên lắng nghe để phát hiện khả năng đọc của từng sinh viên để có cách rèn đọc thích hợp.

Luyện đọc thầm: Dựa vào giáo trình giảng viên giao nhiệm vụ cụ thể cho sinh viên nhằm định hướng việc trước khi sinh viên đọc. Đọc-hiểu ghi lại những thông tin chính dưới hình thức: tóm tắt ý chính, chủ đề tư tưởng của bài đọc. Một đoạn văn cho sinh viên đọc thầm 2-3 lượt với tốc độ nhanh dần và từng bước thực hiện các nhiệm vụ từ dễ đến khó, nhằm rèn cho sinh viên kỹ năng đọc hiểu.

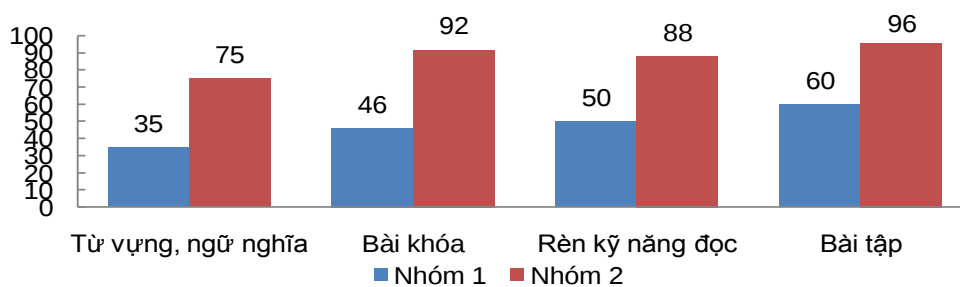
Đọc lướt: Giảng viên yêu cầu sinh viên đọc lướt qua bài để hiểu một số ý niệm tổng quát về thông tin trong bài đọc. Sau đó giảng viên đặt câu hỏi về các nội dung chính của bài học cho sinh viên trả lời. Giảng viên có thể hỏi những câu hỏi về: cảm nhận, sở thích, ấn tượng của sinh viên về bài đọc.

2.4. Thứ tư, với sự trợ giúp của công nghệ thông tin, giảng viên hoàn toàn có thể soạn thảo các bài tập củng cố kiến thức một cách nhanh chóng và hiệu

quả; Thông qua phần mềm soạn thảo văn bản như MS Word, hoặc là các trang Web hỗ trợ soạn thảo online như OpenOffice.org, online.thinkfree.com. Đồng thời cũng dễ dàng chuyển đến cho người học dưới nhiều hình thức khác nhau như tài liệu photocopy, thẻ nhớ, USB, mạng máy tính, mạng Internet và các dịch vụ trên Internet (Email, Google drive).

Nhờ sự tiến bộ của công nghệ mà việc soạn thảo giáo án cũng như là việc chuyển tải chúng đã trở nên đơn giản hơn rất nhiều. Từ đó sinh viên có được một nguồn tài liệu tham khảo dồi dào để tự trau dồi, hoàn thiện kỹ năng đọc hiểu; tạo điều kiện cho sinh viên tham gia nhiều hoạt động dạy học theo hướng tích cực trên lớp học như thảo luận, làm việc nhóm cùng đưa ra hướng giải quyết và đáp án chính xác.

2.5. Qua việc thực nghiệm giảng dạy trên 2 nhóm sinh viên ở cùng một môn học cùng một thời điểm với 2 phương pháp giảng dạy: thuyết giảng lấy người dạy làm trung tâm, giảng viên chỉ sử dụng giáo án truyền thống; khai thác triệt để giáo án điện tử cùng với việc áp dụng hiệu quả các hoạt động dạy học theo hướng tích cực đã đạt kết quả với tỉ lệ sau:



Qua áp dụng những hoạt động dạy học theo hướng tích cực cùng với việc khai thác hiệu quả giáo án điện tử vào hai nhóm sinh viên đang học môn đọc hiểu, chúng tôi nhận thấy hầu hết sinh viên hưởng ứng và khả năng nắm bắt bài đều tăng lên nhiều so với nhóm sinh viên chỉ sử dụng giáo án truyền thống với phương pháp giảng dạy lấy người thầy làm trung tâm. Tuy số lượng mẫu chỉ gói gọn trong hai nhóm sinh viên, kết quả này đã cho tôi một số ý tưởng để tiếp tục

khai thác tìm tòi các phần mềm dạy học nhằm không ngừng hoàn thiện giáo án điện tử và quan trọng hơn nữa là tìm ra nhiều phương pháp dạy học luôn phát huy được tính tích cực của giáo án điện tử trong giảng dạy môn kỹ năng đọc tiếng Trung.

3. Giáo án điện tử là cần thiết cho việc dạy học môn kỹ năng đọc nhưng không phải là điều kiện tiên quyết. Cho dù xã hội có tiến lên đến đâu, công nghệ có phát triển vượt bậc như thế nào thì vẫn cần người thầy trong

các hoạt động dạy học. Vì vậy, giảng viên cần phải sử dụng giáo án điện tử sao cho thực sự hiệu quả nhằm phát huy được tính tích cực của nó. Với những ai có thể sử dụng hiệu quả giáo án điện tử trong việc dạy học, chắc hẳn sẽ có những giờ đứng lớp đầy thú vị cùng với những gương mặt hào hứng thích thú của học trò trong lớp học. Chúng tôi tin rằng đó chính là niềm hạnh phúc tuyệt vời nhất cho bất cứ giảng viên nào.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Nguyễn Ngọc Chinh (2010), *Phát huy tính tích cực của sinh viên trong việc học ngoại ngữ: Một giải pháp hữu hiệu trong việc đổi mới phương pháp giảng dạy*, Tạp chí khoa học và công nghệ, ĐH Đà Nẵng-số 1.
2. Phó Đức Hòa, Ngô Quang Sơn (2008), *Ứng dụng công nghệ thông tin trong dạy học tích cực*, Nxb Giáo dục, Hà Nội.
3. Đặng Thành Hưng (2004), *Thiết kế phương pháp dạy học theo hướng tích cực hoá*, Tạp chí Giáo dục số 102, Hà Nội.

(Ban biên tập nhận bài ngày 23-08-2014)